

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

**BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN (ƏSAS (BAZA) ALİ TİBB TƏHSİLİNİN)
İXTİSAS ÜZRƏ**

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 050118 - Təhsildə sosial-psixoloji xidmət

BAKALAVRIAT SƏVIYYƏSİNİN 050118 - Təhsildə sosial-psixoloji xidmət İXTİSASI ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMI

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Bakalavriat səviyyəsinin əsas “050118 - Təhsildə sosial-psixoloji xidmət” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza) ali tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsnifatı”na uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
  - İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübəkeçmə, işədüzəlmə və təhsiliniartırma imkanlarını müəyyənləşdirmək;
  - Tələbələrə və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri bəzədə məlumatlandırmaq;
  - Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesə cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və “050118 - Təhsildə sosial-psixoloji xidmət” ixtisası üzrə bakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

- 2.1. *Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnmişdir:*
  - İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
  - İxtisası üzrə ən azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;
  - Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətlərinə;
  - Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyən etmə bacarıqlarına;
  - İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə;

- Komandada iş, problemin həllinə ortaq yanaşmaya nail olmaq qabiliyyətinə;
- Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə;
- Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə;
- Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarıqlarına;
- Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirilmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
- Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
- Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına.

2.2. *Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnmişdir:*

- Uşaq, yeniyetmə və gənclərin fiziki, intellektual, əxlaqi, mənəvi, sosial inkişafı, şəxsiyyətin sosiallaşması üçün psixoloji mühit yaratmaq bacarığına;
- Yüksək əqli qabiliyyətə, kreativ təfəkkürə malik, milli-mənəvi dəyərlərin daşıyıcıları olan şəxsiyyətlər formalaşdırmaq bacarığına;
- Təhsilənlərin psixikasının harmonik inkişafının təmin olunmasını, eləcə də baş verə biləcək ləngimə, yayınma və pozuntuların qarşısının alınmasını, bunun üçün şagirdlərin fərdi-psixoloji xüsusiyyətlərini, psixi inkişafın qanunauyğunluqlarını, təlim-tərbiyə işinin psixoloji baxımdan daha səmərəli təşkilini təmin etməyi. psixi sağlamlığın qorunması üçün səriştəli psixoloji xidmət etmək bacarığına;
- Təhsilənlərin koqnitiv, emosional, sosial inkişafı, şəxsiyyətin formalaşması, eləcə də baş verə biləcək neqativ halların, narkotik maddələrin, spirtli içkilərin istifadəçisinə çevrilməyin. suisid hallarının, məktəbdən yayınma, aqressiya kimi davranışların vaxtında qarşısının alınması üçün psixoloji yardım göstərmək bacarığına;
- Təhsil subyektlərinin psixodiaqnostika, psixoprofilaktika, psixokonsultasiya və psixokorreksiyasını, təlim-tərbiyənin daha səmərəli təşkili üçün müəllim, şagird, tələbə və valideynlərin psixoloji biliklərlə maarifləndirilməsi bacarığına;
- İstedadlı şagirdləri müəyyənləşdirmək, onları psixi inkişaf və şəxsiyyətin spesifik xüsusiyyətlərinə görə diferensiallaşdırmaq, təlim-tərbiyə işini daha səmərəli təşkil etmək bacarığına;
- Pedaqoji kollektivin demokratik üsullarla idarə olunmasında müəssisə rəhbərləri ilə birgə fəaliyyət göstərmək, iyerarxiya qaydasında qarşılıqlı münasibətləri tənzimləmək, baş verə biləcək münaqişələrin yaranma səbəbləri və aradan qaldırılması yollarını müəyyənləşdirmək, onların qarşısının alınması bacarığına;

- Uşaq, yeniyetmə və gənclərin fiziki, intellektual, əxlaqi, mənəvi, sosial inkişafı, şəxsiyyətin sosiallaşması üçün psixoloji mühit yaratmaq bacarığına;
- Yüksək əqli qabiliyyətə, kreativ təfəkkürə malik, milli-mənəvi dəyərlərin daşıyıcıları olan şəxsiyyətlər formalaşdırmaq bacarığına;
- Təhsilənlərin psixikasının harmonik inkişafının təmin olunmasını, eləcə də baş verə biləcək ləngimə, yayınma və pozuntuların qarşısının alınmasını, bunun üçün şagirdlərin fərdi-psixoloji xüsusiyyətlərini, psixi inkişafın qanunauyğunluqlarını, təlim-tərbiyə işinin psixoloji baxımdan daha səmərəli təşkilini təmin etməyi, psixi sağlamlığın qorunması üçün səriştəli psixoloji xidmət etmək bacarığına;
- Təhsilənlərin koqnitiv, emosional, sosial inkişafı, şəxsiyyətin formalaşması, eləcə də baş verə biləcək neqativ halların, narkotik maddələrin, spirtli içkilərin istifadəsinə çevrilməyin, suisid hallarının, məktəbdən yayınma, aqressiya kimi davranışların vaxtında qarşısının alınması üçün psixoloji yardım göstərmək bacarığına;
- Təhsil subyektlərinin psixodiagnostika, psixoprofilaktika, psixokonsultasiya və psixokorreksiyasını, təlim-tərbiyənin daha səmərəli təşkili üçün müəllim, şagird, tələbə və valideynlərin psixoloji biliklərlə maarifləndirilməsi bacarığına;
- İstedadlı şagirdləri müəyyənləşdirmək, onları psixi inkişaf və şəxsiyyətin spesifik xüsusiyyətlərinə görə diferensiaslaşdırmaq, təlim-tərbiyə işini daha səmərəli təşkil etmək bacarığına;
- Pedaqoji kollektivin demokratik üsullarla idarə olunmasında müəssisə rəhbərləri ilə birgə fəaliyyət göstərmək, iyerarxiya qaydasında qarşılıqlı münasibətləri tənzimləmək, baş verə biləcək münaqişələrin yaranma səbəbləri və aradan qaldırılması yollarını müəyyənləşdirmək, onların qarşısının alınması bacarığına.

3. Təhsil Proqramının strukturu

3.1. “050118 - Təhsildə sosial-psixoloji xidmət” ixtisası minimum 240 (4 il) AKTS kreditindən ibarətdir. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Fənlərin sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
Ümumi fənlər		30
1	<p>Azərbaycan tarixi.</p> <p><i>Bu fənn Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını sistemli şəkildə, xronoloji ardıcılıqla öyrənir, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edilir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və</i></p>	5

	<i>rolu sistemli təhlil edilir.</i>	
2	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya. <i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	4
3	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya. <i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə ixtisası üzrə xarici dillərdən birində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	15
4	Seçmə fənlər (<i>Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçmə fənlərə əlavələr edilə bilər</i>)	
4.1	Fəlsəfə	3
	Sosiologiya	
	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və hüququn əsasları	
	Məntiq	
	Etika və estetika	
4.2	İnformasiyanın idarə edilməsi	3
	Politologiya	
	Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	
İxtisas fənləri		120
5.	Pedaqogika. <i>Bu fənnin tədrisində pedaqogikanın nəzəri əsasları, təlim- tərbiyə nəzəriyyələri, təlimin qanunauyğunluqları, prinsipləri, metodları, vasitələri, təşkili formaları, müasir təlim texnologiyaları, məktəbin idarə olunması və ona rəhbərliyin forma və metodları öyrənilir.</i>	9
6.	Psixologiyanın əsasları. <i>Bu fənn çərçivəsində tələbələr psixologiyanın predmetini, fənnin elmlər sistemində yerini, inkişaf tarixini, tədqiqat metodlarını, psixi hadisələri, fəaliyyətin psixoloji məsələlərini, tələbat və motivlərin psixoloji problemlərini, ünsiyyət psixologiyasının əsas məsələlərini, şəxsiyyətin formalaşma mexanizminin psixoloji məsələlərini və psixologiyanın digər aktual problemlərini öyrənirlər.</i>	7
7.	Təhsildə İKT. <i>Bu fənn İKT vasitələrindən istifadənin müasir üsul və metodlarına; hesablama</i>	5

	<p><i>texnikası bazasında fəaliyyət göstərən multimediya texnologiyalarına, məlumatın daxil edilməsinə, toplanmasına, emalına, ötürülməsinə diqqət yetirir. Elektron tədris resursları və elektron lövhənin təlim prosesində istifadə edilməsinə, innovasiyaların idarəedilməsinə, distant təhsil, videokonfransların təşkili, aparat, proqram vasitələri və internetdə axtarış sistemləri ilə işləməyi diqqətə çatdırır.</i></p>	
8.	<p>Multikulturalizmə giriş.</p> <p><i>Bu fənn multikulturalizm haqqında ümumi anlayışları, onun inkişaf mərhələlərini, bu sahədə əsas nəzəriyyələrin xüsusiyyətlərini, cəmiyyətdə mövcud olan etnik, irqi, dini və mədəni müxtəlifliklərin qorunması istiqamətində dövlətin apardığı siyasəti öyrədir. Azərbaycan Respublikasının multikulturalizm siyasətinin, sosial-mədəni proseslərin mahiyyətini, onun xüsusiyyətlərini və bu siyasətin ölkədə uğurla həyata keçirilməsinin səbəblərini təhlil edir.</i></p>	3
9.	<p>Eksperimental psixologiya.</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə eksperimental psixologiyanın mövzusunı, mahiyyətini, vəzifələrini, dünya üzrə bu sahədə əldə olunmuş nailiyyətləri, eksperimental tədqiqatların prosedur tələblərini, eksperimental-psixoloji tədqiqat metodlarının təsnifatını, eksperimental-psixoloji tədqiqat metodlarından istifadə etmək bacarığının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i></p>	5
10.	<p>Psixi sağlamlıq.</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində tələbələr psixi sağlamlığın obyektini, predmetini, məqsədini, metodlarını, əsas istiqamətlərini, əsas anlayışlarını, problemlərini və bu problemlərin həlli yollarını öyrənirlər.</i></p>	5
11.	<p>Sosial psixologiya.</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində tələbələr sosial psixoloji anlayışları, sosial-psixoloji ideyaların inkişaf dinamikasını, onların mahiyyətini, qanunauyğunluqlarını, sosial-psixoloji tədqiqatın metodologiyasını, şəxsiyyətin sosializasiya prosesini, qrup anlayışını, sosial qrupun şəxsiyyətin inkişafında rolunu, eləcə də fənnə aid olan digər aktual problemləri öyrənirlər.</i></p>	5
12.	<p>Sosial pedaqogika.</p> <p><i>Bu fənn sosial pedaqogikanın nəzəri-metodoloji məsələlərini, kateqoriyalarını, qanunauyğunluqlarını, şəxsiyyət problemini, insanları əhatə edən sosial və təbii mühiti, orada baş verən dəyişikliklər və inkişafı və onların təsiri, şəxsiyyətin formalaşma prosesinin amillərini, təhsil və tərbiyənin şəxsiyyətin</i></p>	5

	<i>sosiallaşmasında rolunu, uşaqların sosial müdafiəsi, müxtəlif tədris və tərbiyə müəssisələrində ailə və uşaq kollektivlərinin sosial fəaliyyətinin nəzəriyyə və metodikasını əhatə edir.</i>	
13.	Psixozanaliz. <i>Bu fənn çərçivəsində tələbələr psixozanalizin predmetini, inkişaf tarixini, psixologiyanın inkişafında psixozanalizin rolunu, neofreydizmi, şəxsiyyətin inkişafına dair psixozanalitik nəzəriyyələri, psixozanalizdə psixikanın strukturunu, təhtəlşüür probleminin psixoloji mahiyyətini, psixozanalitik terapiyanı və bu sahəyə aid digər aktual mövzuları öyrənirlər.</i>	5
14.	Pedaqoji psixologiya. <i>Fənn pedaqoji psixologiyanın kateqorial sistemini, metodoloji prinsiplərini və metodlarını bütöv bir sistem halında şərh edir, çoxşaxəli empirik və nəzəri metodlardan bəhs edir.</i>	5
15.	Klinik psixologiya. <i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə klinik psixologiyanın əsas nəzəri problemləri, yaş problemləri uşaq klinik psixologiyası, somatik xəstəliklərin psixologiyası, psixi proseslərin dinamikasının tədqiqi və s. məsələlərin təhliletmə bacarığının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	5
16.	Psixologiyanın tədrisi metodikası. <i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə psixologiyanın nəzəri prinsiplərinin, konkret faktların, tədris prosesində iştirak edən kontingentin bilik səviyyəsinin, dünyagörüşünün, fənn barəsində təsəvvürlərinin təyin edilməsi ilə bu bilik, bacarıq və vərdişlərin tədris metodikasına tətbiq edilməsi bacarığının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	5
17.	İnklüziv təhsil. <i>Bu fənn təlim metodlarını bilərək təlimin diferensiallaşdırılması yollarını izah edir. Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların adaptasiya çətinliklərini nəzərə alaraq sosial adaptasiyası, integrasiyası və sosial reabilitasiyası məsələlərini araşdırır.</i>	5
18.	Təhsildə sosial-psixoloji xidmət və psixoloji praktikum. <i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə psixoloji xidmətin mahiyyətini, psixoloji xidmətin nəzəri, praktik məsələlərini, istiqamətlərini, psixoloji xidmətin təşkili məsələlərini, məktəblilərlə aparılan psixoloji xidmətin mahiyyətini, Azərbaycanda psixoloji xidmətin yaranması, müasir vəziyyəti və bu sahəyə dair digər məlumatları təhliletmə bacarığının aşılmasına xüsusi diqqət</i>	5

	<i>yetirilməlidir.</i>	
19.	<p>Psixodiagnostika və psixokonsultasiya.</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə psixodiagnostikanın mahiyyətini, məqsədini, psixodiagnostik metodların tətbiqi xüsusiyyətlərini, testlərin təsnifatını, testlərin tətbiqinə olan tələbləri, psixokonsultasiyanın məqsədini, psixodiagnostika, eləcə də psixokonsultasiya zamanı praktik psixoloqun peşəkarlıq göstəricilərini və bu sahəyə dair digər məlumatları; psixoloji təcrübəyə tətbiq etmə bacarığının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i></p>	5
20.	<p>Uşaq anatomiyası, fiziologiyası və gigiyenası.</p> <p><i>Bu fənn fərdi inkişaf dövründə insan orqanizminin quruluş və funksiyasını, yaşla əlaqədar olaraq, ayrı-ayrı orqan və sistemlərdə baş verən dəyişikliklərin qanunauyğunluqlarını təsvir edir.</i></p>	5
21.	<p>Təhsil sisteminin və layihələrin idarə edilməsi.</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə təhsilin idarə olunmasının elmi-nəzəri əsasları, menecmentlə idarəetmənin ümumi və fərqli cəhətləri, "Elektron məktəb" idarəetmə modeli, təhsil müəssisələrinin infrastrukturunun İKT-dən istifadə imkanları, təhsildə STEM yanaşmasının tətbiqi qaydaları, təhsildə innovasiya üzrə dəstəklənən pilot layihələr, inkişaf və innovasiya üzrə grant müsabiqəsi layihələri, təhsildə keyfiyyətin idarə olunması layihələri, pedaqoq peşəkarlığının idarəedilməsi yolları, "təhsil-elm-istehsal" əlaqələrinin səmərəliliyi, eləcə də fənnə aid digər aktual məsələlər öyrədilir.</i></p>	5
22.	<p>Ailə və gender psixologiyası.</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində tələbələr ailə və gender psixologiyasının predmeti, vəzifələri, tədqiqat metodları, inkişaf tarixi, ailə və nikahın meydana gəlməsinin tarixi şərtləri və inkişafı, ailənin funksiyaları, strukturu və tipləri, ailədə ər-arvad münasibətlərinin formalaşmasının psixoloji mexanizmləri, psixanalitik nəzəriyyələrdə gender məsələləri, gender rollarının formalaşmasının sosial və psixoloji şərtləri, uşaq və böyük yaşlarda gender sosializasiyası, ailə konfliktlərinin psixoloji səciyyəsi, ailədaxili münasibətlər və uşaq şəxsiyyətinin inkişafı, müasir dövrdə ailə və genderlə bağlı digər aktual problemləri və bu sahədə əldə etdiklər bilikləri təcrübəyə tətbiq etməyin yollarını öyrənirlər.</i></p>	5
23.	<p>Şəxsiyyət və fəaliyyət psixologiyası.</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində tələbələr şəxsiyyət psixologiyasında irəli sürülən klassik və müasir nəzəriyyələri, şəxsiyyətlə fəaliyyətin qarşılıqlı asılılığının nəzəri-</i></p>	5

	<i>psixoloji problemlərini, şəxsiyyətin kateqorial sistemini, şəxsiyyətin fərdi inkişafının şərait və amillərini, fəaliyyətin psixogenetik problemlərinə dair məlumatları sadə praktik tapşırıqların həllində ifadə etməyi, eləcə də bu sahəyə aid digər nəzəri və praktik-tətbiqi problemləri öyrənirlər.</i>	
24.	İnkişaf və yaş psixologiyası. <i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə inkişaf və yaş psixologiyasının mövzusunı, vəzifələrini, başqa elmlərlə əlaqəsin, hər yaş dövrünün inkişaf xüsusiyyətləri haqqında bilikləri mənimsəmə və psixoloji təhlil etmə bacarığının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	5
25.	Psixofiziologiya. <i>Tələbəyə fənnin mövzusu, vəzifələri, inkişaf tarixi, sinir sistemi və onun tipləri psixofiziologiyanın metodları haqqında məlumatlara yiyələnir. Ayrı-ayrı analizatorlar və onların xüsusiyyətləri, duyğuların yaranmasındakı rolu haqqında məlumat əldə edir. Baş beyin və onun fəaliyyətini təhlil etməyi öyrənir.</i>	5
26.	Uşaq psixologiyası. <i>Bu fənn uşaq psixologiyasını, uşağın psixososial inkişafını xarakterizə edən faktları, psixoloji törəmələri və qanunauyğunluqları araşdıraraq təhlil etməyi və sistemə salmağı, uşaq üzərində sistematik müşahidə aparmaq və ilkin xarakterli psixoloji müayinə tədbirlərini reallaşdırır.</i>	5
27.	Mülki müdafiə və ilkin tibbi yardım. <i>Bu fənn fəvqəladə hadisələrin qarşısının alınması, onların nəticələrinin aradan qaldırılması, kütləvi qırğın silahları, nüvə silahı, nüvə silahının tətbiqi və nəticələri, nüvə silahının zədələyici amilləri, radioaktiv çirklənmə, bioloji silahlardan qorunma üsulları, karantin tədbirləri, dinc və müharibə dövründə əhalinin mühafizəsinin xüsusiyyətləri, fərdi mühafizə vasitələri, qəza və təbii fəlakətlər zamanı xilasetmə işlərinin təşkili və yerinə yetirilməsi qaydaları, kimyəvi silahlar tətbiq edilərkən davranış və fəaliyyət qaydaları, müxtəlif zədələnmə ocaqlarında və təbii fəlakət rayonlarında ilk tibbi yardım göstərilməsində sanitar drujinalarının təşkil olunması haqqında məlumatlar öyrədir.</i>	6

	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər¹ <i>Burada olan fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisasın tədris planında əksini tapır.</i>	60
	Pedaqoji internatura	30
	CƏMİ	240

4. Tədris və öyrənmə

- 4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.
- 4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, universitetin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.
- 4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi universitetin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:
  - mühazirə, seminarlar və praktiki tapşırıqlar;
  - təqdimatlar, müzakirələr və debatlar;
  - müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
  - layihələr;
  - problemlərə əsaslanan tədris;
  - sahə işləri;
  - rol oyunları;
  - hesabatlar;
  - qrup qiymətləndirməsi;
  - ekspert metodu;
  - video və audio konfrans texnologiyaları;
  - video və audio mühazirələr;

¹ Bu fənlər professor-müəllim heyətinin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturunu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq ali təhsil müəssisəsi tərəfindən təklif edilir. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər tələbələr üçün seçmə xarakteri daşımalı, eləcə də tələbələrin xarici mübadilə proqramlarında iştirakına şərait yaratmalıdır.

- distant təhsil;
  - stimulyasiyalar; və s.
- 4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.
- 4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

- 5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilinsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.
- 5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq (məsələn, universitetin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.) olmalıdır.
- 5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:
- yazılı tapşırıqlar;
  - bilik və bacarıqlara dair testlər, kompüter əsaslı testlər;
  - şifahi təqdimatlar;
  - sorğular;
  - açıq müzakirələr;
  - praktika hesabatları, sahə işləri hesabatları;
  - praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
  - layihə işlərinə dair hesabatlar;
  - portfolionun qiymətləndirilməsi;
  - frontal sorğu;
  - qrup şəklində və özünüqiymətləndirmə; və s.
- 5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət

səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.

- 5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.
- 5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiat problemini anlamaq öyrədilir. Onlar intellektual əməyin əqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 6.1. Təhsil proqramının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.
- 6.2. Təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir:
  - təhlükəsiz təhsil şəraitinə, təhsil fəaliyyəti üçün zəruri imkanlara malik binalara, maddi-texniki və tədris bazasına, təchiz olunmuş tədris kabinetlərinə və laboratoriyalara, auditoriyalara, texniki tədris vasitələrinə, kabinetlərə, yataqxanaya, su, istilik, elektrik sistemlərinə, internet xidmətlərinə, virtual muzeylərə, elektron kitabxanaya, zəngin məlumat bazasına, məlumat axtarış sistemlərinə çıxışa malik olmalıdır.
- 7.2. Ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və ya digər müvafiq təşkilatlardan gələn şəxslər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Pedaqoji internatura

- 8.1. Pedaqoji internatura tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir.
- 8.2. Pedaqoji internatura ümumi təhsil müəssisələrində (ibtidai, ümumi orta və tam orta ümumtəhsil məktəbləri, ümumtəhsil internat məktəbləri, inteqrasiya təlimli internat tipli təhsil müəssisələri, xüsusi məktəblər və xüsusi internat məktəbləri, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar üçün xüsusi

məktəblər və internat məktəbləri. xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar üçün müəssisələr. istedadlı şagirdlər üçün məktəblər, gimnaziyalar, liseylər və digər müəssisələr) təşkil olunacaqlar.

- 8.3. Pedaqoji internaturadan əvvəl ali təhsil müəssisəsi və pedaqoji internatura təşkil olunacaq ümumi təhsil müəssisəsi ilə müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər ümumi təhsil müəssisəsində, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbələrin hüquq və öhdəlikləri, digər zəruri təfərrüatlar əks olunur.
- 8.4. Pedaqoji internaturanın qiymətləndirilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qaydalara əsasən həyata keçirilir.

9. Məşğulluq və ömürboyu təhsil

- 9.1. “050118 - Təhsildə sosial-psixoloji xidmət” ixtisası üzrə Təhsil Proqramının məzunları mülkiyyət formasından və tabeliyindən asılı olmayaraq peşəsinə və ixtisas dərəcəsinə uyğun gələn ümumi təhsil müəssisələrində, məktəbdənkənar təhsil müəssisələrində, peşə təhsili müəssisələrində, orta ixtisas təhsil müəssisələrində, təşkilatlarda, idarələrdə, birliklərdə və s. sferalarda, həmçinin mövcud qaydalara riayət olunmaqla müxtəlif təhsil müəssisələrində (ali məktəbdə elmi, elmi-pedaqoji fəaliyyət sahələri istisna olmaqla) praktik psixoloq işləyə bilər.
- 9.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb sahifəsində yerləşdirməlidir.
- 9.3. “050118 - Təhsildə sosial-psixoloji xidmət” ixtisası üzrə bakalavr proqramının məzunlarının təhsillərini magistratura səviyyəsi üzrə müvafiq ixtisaslaşma seçim cədvəlinə əsasən magistr proqramlarında davam etdirə bilərlər.
- 9.4. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikasının Təhsil
Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini,
Elm, ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin müdiri

 Yaqub Piriye

“20” 08 2020-ci il.

Təhsil ixtisasları qrupu üzrə
Dövlət Təhsil Proqramlarını hazırlayan
işçi qrupun sədri

 Cəfər Cəfərov

“19” avqust 2020-ci il.

